

РИЗИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ПРИ ВИКОРИСТАННІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

О. С. ВОРОНІНА, канд. екон. наук

Ю. С. ЛИТВИНОВА, студентка

Харківський національний університет

міського господарства імені О.М. Бекетова

61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17

Olga.Voronina@kname.edu.ua

Процес встановлення партнерства між місцевими органами влади та приватним бізнесом пов'язаний з безліччю ризиків для обох сторін. Дані ризики обумовлені соціальною значимістю послуг, специфікою галузі, порядком її регулювання і управління, характером взаємовідносин між учасниками виробництва і споживання послуг та іншими факторами. Тому, якщо державні органи управління вирішили розвивати партнерські відносини з представниками приватного бізнесу для залучення їх коштів в якості інвестицій в житлово-комунальну галузь, необхідно створити цілісний механізм ідентифікації, оцінки, поділу та управління ризиками, що безпосередньо супроводжують інвестиційні проекти. Проведене різними вченими дослідження ризиків інвестування в житлово-комунальне господарство (ЖКГ) виявило кілька проблем: по-перше, існує безліч підходів до визначення сукупності ризиків; по-друге, в більшості випадків відсутня характеристика виділених ризиків; по-третє, не вказується конкретний механізм поділу ризиків між суб'єктами взаємин; по-четверте, відсутні механізми оцінки ризиків та їх розподілу між зацікавленими сторонами. В рамках даної статті визначимо можливі ризики партнерства в ЖКГ в умовах національної економіки України для всіх сторін.

Для споживачів житлово-комунальних послуг (ЖКП) основними ризиками приходу приватного бізнесу і їх інвестицій в житлово-комунальну галузь будуть: ризик збільшення тарифів за спожиті ЖКП (даний ризик може бути зумовлений збільшенням собівартості послуг, зростанням частки інвестиційних витрат в структурі тарифу, підвищенням рівня рентабельності в структурі тарифу); ризик погіршення якості послуг; ризик перебоїв з поставками ЖКП (або надання у неповному обсязі).

Місцеві органи влади, відповідальні за надання ЖКП в окремо взятій адміністративно-територіальній одиниці в повному обсязі і належної якості, мають такі ризики: ризик втрати контролю над функціонуванням і розвитком ЖКГ; ризик зниження ефективності діяльності житлово-комунальних організацій; ризик у виборі приватного партнера при реалізації таких форм залучення інвестицій, як контракт на управління, контракт на оренду, концесія на існуючі інфраструктурні об'єкти, контракти типу BOOT (від англійського - Build, Own, Operate, Transfer – будівництво – володіння – експлуатація / управління –

передача) і його різновиди, створення спільних організацій, приватизація житлово-комунальних організацій; ризик невиконання умов договору приватним партнером; ризик збільшення експлуатаційних витрат, перевищення кошторисних витрат на нове будівництво і реконструкцію; ризик порушення термінів здійснення інвестицій і введення об'єктів; ризик недофінансування інвестицій приватним партнером; ризик передачі житлово-комунальних об'єктів в неналежному технічному стані при використанні механізму залучення інвестицій на основі контракту на управління, контракту на оренду, концесії на існуючі інфраструктурні об'єкти, контракту типу ВООТ і його різновидів; ризик зниження якості і обсягів послуг, що надаються; ризик недостатності досвіду роботи в житлово-комунальній сфері у приватного оператора.

Аналіз ризиків дозволяє дати відповідь на два основних питання: наскільки вагомою даний ризик для потенційного інвестора; яким чином можна його нейтралізувати. Необхідно розробити систему кількісної оцінки ризиків роботи в житлово-комунальній галузі для приватного бізнесу при вкладенні ними інвестицій з урахуванням особливостей конкретної адміністративно-територіальної одиниці.

МІЖСЕКТОРНЕ ПАРТНЕРСТВО В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНИХ ПРОЕКТІВ

Д. О. СМОЛЕННИКОВ, ас.
А. В. БОНДАР, аспірант
Сумський державний університет
40007 Україна, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2
dos@management.sumdu.edu.ua

Створення умов для ефективного використання природних ресурсів – одна з найважливіших проблем людства. Її вирішення можливе за умови комплексної оцінки ситуації, ухвалення стратегічних рішень і системних заходів, серед яких важливу роль відіграють процеси розроблення та впровадження механізмів міжсекторного партнерства державних і громадських інститутів, бізнесових структур з реалізації еколого-орієнтованих проектів.

Існують різні підходи до розроблення вищезазначених механізмів. Це пояснюється багатогранністю та різновекторністю процесів міжсекторного партнерства, що трактується нами як комплекс взаємовідносин між органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування з одного боку та суспільством і бізнесом з іншого, щодо спільної участі у вирішенні важливих соціальних проблем, зокрема через фінансування і реалізацію соціальних проектів і програм.

В основу міжсекторного партнерства покладено процес комунікацій між його суб'єктами. Практичний досвід багатьох країн засвідчує, що розвиток